

26.2.2023, Telecí

Ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha svatého.

POZDRAV Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista.

INTROIT Hospodine, Pane náš, jak vznešené je tvoje jméno po vší zemi! Svou velebnost vyvýšil jsi nad nebesa. Co je člověk, že na něho pamatuješ, syn člověka, že se ho ujímáš? Jen maličko jsi ho omezil, že není roven Bohu, korunuješ ho slávou a důstojností. Svěřuješ mu vládu nad dílem svých rukou, všechno pod nohy mu kladeš. (Ž 8, 2.5–7) Amen

PÍSEŇ 182 Pán Bůh 38,

VSTUPNÍ MODLITBA

Pane Bože, slyšíme tvůj hlas a bojíme se. Bojíme se, co všechno jsme udělali špatně, bojíme se, co jsme neudělali vůbec nebo málo, bojíme se tvého hlasu, který nás volá k odpovědnosti. A musíme pevně věřit a doufat ve tvou moc, musíme se k tobě neustále obracet a prosit tě o odpuštění, musíme za tebou neustále přicházet a zpovídat se ze svých vin. Ty nás v tom však nenecháváš a nabízíš nám své odpuštění, svou milost a svou lásku. A zveš nás k přemýšlení, přemýšlení o Tobě a své víře, přemýšlení o svých vinách a tvém odpuštění. Přemýšlení o tvém slovu, které nám dává poznat, co je dobře a co špatně, aniž bychom museli být jako ty nebo bychom museli jíst něco, co se nemá. Amen.

1. ČTENÍ Mt 5, 6-10

PÍSEŇ 384 Pomoz mi 679,

OHLÁŠKY

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože,

jak rádi bychom v tom nebyli sami a nemuseli přijímat kritiky ze všech stran.

Proto tě prosíme, buď nám milostiv i bez našich zásluh a daruj nám své požehnání.

Dej nám poznat náš díl viny za stav tohoto světa i druhých lidí a daruj nám své odpuštění.

Pomoz nám nalézat v našich rozhovorech, ale i v našem mlčení skulinky, kudy se dá svědčit také o tobě a tvém hledání každého člověka.

A prosíme tě za všechny naše úzkosti a strachy, když hledíme za hranice toho, v čem celý život žijeme.

A všechny své tiché prosby vkládáme do modlitby, kterou nás naučil Tvůj Syn: Otče náš... Amen.

POSLÁNÍ Jestliže však naše nepravost dává vyniknout spravedlnosti Boží, co k tomu řekneme? Není Bůh, po lidsku řečeno, nespravedlivý, když nás stíhá svým hněvem? Naprosto ne! Vždyť jak by potom Bůh mohl soudit svět? Jestliže však moje lež vyzdvihla Boží pravdu k jeho slávě, proč mám být ještě souzen jako hříšník? A nevede to potom k tomu, co nám někteří pomlouvači připisují, jako bychom říkali: „Čiňme zlo, aby přišlo dobro?“ Ty čeká spravedlivé odsouzení! (Řím 3, 5-8)

POŽEHNÁNÍ ,Hospodin tě požehná a ochrání tě, Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a bude ti milostiv, Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem.‘ (Num 6, 24-26)

PÍSEŇ 489 Tvé požehnání 416

2. ČTENÍ (ZÁKLAD KÁZÁNÍ)

Gn 3, 8-13

Tu uslyšeli hlas Hospodina Boha procházejícího se po zahradě za denního vánku. I ukryli se člověk a jeho žena před Hospodinem Bohem uprostřed stromů v zahradě. Hospodin Bůh zavolal na člověka: „Kde jsi?“ On odpověděl: „Uslyšel jsem v zahradě tvůj hlas a bál jsem se. A protože jsem nahý, ukryl jsem se.“ Bůh mu řekl: „Kdo ti pověděl, že jsi nahý? Nejedl jsi z toho stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst?“ Člověk odpověděl: „Žena, kterou jsi mi dal, aby při mně stála, ta mi dala z toho stromu a já jsem jedl.“ Proto řekl Hospodin Bůh ženě: „Cos to učinila?“ Žena odpověděla: „Had mě podvedl a já jsem jedla.“

Většina lidí ráda kritizuje. Někdo tak činí jen v duchu. Vzácností však nejsou ani hlasití rejpalové a kverulanti. Je toho ovšem dost, co se dá kritizovat v našem nejbližším okolí i v širší společnosti. Kritizujeme politiky, honbu za penězi, nepoctivost, bezohlednost, aroganci mladých a celkové zhrubnutí veřejného života. Kritizujeme všechny a všechno, bohaté za to, že jsou bohatí a chudé za to, že si za to mohou sami. Katolíky za to, že nám všechno vzali, evangelíky za to, že nechodí do kostela. Své kritiky často končíme skeptickou otázkou: „Kam ten svět spěje?“ Ale i tomuto našemu ponurému krákorání jako by dávalo Písmo svaté zapravdu, když konstatuje: Celý svět ve zlém leží (1J 5,19).

Čím to je, že zlo ze světa časem nevymizí, ale projevuje se v nových a nových podobách? Někdy se říká, že živnou půdou zla je chudoba.

Jindy se naopak tvrdí, že lidé propadají demoralizaci, když se jim daří příliš dobře. Dokladem toho by mohli být dva boháči z Lukášova evangelia: První, když nashromáždil dostatečný majetek, se rozhodl, že si už bude jenom užívat. Druhý zas přestal brát na vědomí, že přímo před jeho prahem leží bez pomoci nemocný a vyhladovělý bližní. Hlavním základem lidské narušenosti, kterou pozorujeme i kritizujeme, však patrně není ani chudoba ani zámožnost, ale to, že schází pocit odpovědnosti. A tak si povězme něco o zodpovědnosti. Je nás ještě dost, co jsme zažili dobu, kdy hlasatelé komunistické morálky tvrdili, že občan je za své jednání odpovědný straně, vládě a společnosti. Tohle tvrzení mělo dokonce své zastánce! Odedávna však existovali také lidé, zdůrazňující vnitřní zodpovědnost – zodpovědnost svědomí. Však dodnes často slyšíme, jak se někdo svědomí dovolává: „Já mám svědomí čisté!“ Problém je v tom, že se svědomí dá uchlácholit. Názorným příkladem takového pokřiveného svědomí je Ježíšův soudce, římský prokurátor Pilát, kterému na ukonejšení svědomí stačilo, že si veřejně umyl ruce. Nezapomeňme však, že svědomí samo o sobě je jen přijímač Božích signálů, a že odpovědni za svůj život nejsme svědomí, ale samému Bohu. Jestliže to víme, je to pro nás veliká přednost a nezasloužená milost. Nemůžeme se proto moc natrásat nad těmi, kdo zodpovědnost Bohu neznají. Jestliže se někdo neučil abecedu, jak bychom mu mohli mít za

zlé, že nedovede číst? A stejně tak, jak bychom mohli od bližních ze světa žádat, aby jednali ve všem charakterně, ctnostně, když je nikdo nenaučil zodpovědnosti Bohu?

Jak si však máme zodpovědnost Bohu představovat? Na rozdíl od abstraktních, odtažitých filozofických a psychologických úvah se Bible dovede vyjadřovat výmluvnými ilustracemi „po lopatě“, což je její veliké plus. Pokud jde o odpovědnost Bohu, tak si třeba vybavíme, jak si Bůh dovedl zavolat na kobereček proroky Eliáše nebo Jonáše, když se chtěli vyvléci z odpovědnosti. Stejně názorné je podobenství o správci, kterého pán volá k zodpovědnosti: Slož úcty ze svého správcovství! Ano, to je odpovědnost Bohu. Nejznámější biblická ilustrace, co je odpovědnost vůči Bohu, je však bezpochyby hned na začátku Bible. Je to příběh o ráji. Dost lidí jej chápalo a dosud chápe primitivně – jako historii prvních lidí. My v něm však vidíme nadčasové podobenství, které se týká lidí všech dob. Tedy i nás. A právě z onoho příběhu o ráji slyšíme slova dnešního textu: Hospodin Bůh zavolal na člověka: „Kde jsi?“

Bůh tu volá člověka k odpovědnosti poté, co člověk projevil neúctu k Boží vůli a zachoval se zcela nezodpovědně. Stručně tedy řečeno: Člověk jedná nezodpovědně, nedbá-li, že přestupuje Boží vůli. A jaká je Boží vůle? V příběhu o ráji bylo Boží vůlí, aby byl člověk Božím obrazem a aby poslušně střežil podobu ráje. Později dostali

lidé od Boha dokonce řadu pokynů – příkázání, aby věděli, co se od nich žádá. My, kteří máme k dispozici celou Bibli, jsme na tom však ještě lépe, poněvadž známe Boží vůli tlumočenou Ježíšem Kristem a jeho Duchem. Vyprávění o ráji nás bohužel představuje jako tvory neposlušné, nezodpovědné, ctižádostivé a přitom zbabělé. Často se k Bohu obracíme zády, a když pak máme špatné svědomí, pokoušíme se mu uhnout. To je ovšem pošetilé počinání. Jestliže tedy kdysi v ráji Hospodin Bůh zavolal na člověka „Kde jsi?“, neznamená to, že by nás ztratil ze svého zorného pole a nevěděl, kde zrovna jsme, ale je to právě volání k zodpovědnosti.

Pokusme se nyní postihnout, jaký tón můžeme z tohoto Božího volání vyslechnout. Je to především výčitka: Člověče, kam ses ode mne a od mé vůle zatoulal? Proč přede mnou uhýbáš? Nebudeme teď vypočítávat, čeho všeho se Boží výčitka konkrétně týká. Jen si to ale každý promítněme do svého života! Pokud není naše svědomí natolik otupělé, že přestává vnímat Boží výčitky, pak se nám asi vybaví ledacos.

K tomu, abychom neotupěli, jsou moc užitečné modlitby. Ty mají více funkcí. Při modlitbě se můžeme ptát: Jak jsem prožil včerejší den? Neocitl jsem se někde úplně jinde, než mne chce nebeský Otec mít? Jednal jsem jako Kristův učedník? Byl jsem tichý a milosrdný šířitel pokoje mezi lidmi a uchoval jsem si čisté srdce, jak jsem to

vyposlechl z Mistrových úst? Žít s Bohem znamená podřizovat mu každodenní život, jinými slovy: žít odpovědně. To nám ovšem nevonní. Navykli jsme si přespříliš rozhodovat o sobě a do svých záležitostí si nenechat mluvit. A tak je to i se vším ostatním. Není proto divu, že k nám zaznívá Boží výčitka: Člověče, kde ses to ocitl? Avšak onu Boží otázku Kde jsi? nemusíme nutně chápat jen jako výčitku. Můžeme ji vnímat i jako starostlivé volání. Ačkoli se biblický pra-příběh o ráji a o jeho ztrátě soustřeďuje na lidské odcizení Bohu, přece jen už tam můžeme slyšet hlas dobrého Pastýře: Člověče, kde jsi? Kde tě mám? Kde jsi, má ovečko? Kam ses zaběhla? A to jistě působí jako pohlazení. Kdyby Boží vztah k člověku spočíval jen ve výčitkách, byla by naše víra neradostná. Naštěstí už pisatelům Starého zákona bylo dáno poznat, že Hospodin je Bůh plný slitování a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný a věrný, který dosvědčuje milosrdenství tisícům pokolení, který odpouští vinu, přestoupení a hříchy. A Ježíš to ještě doplnil: On dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť sesílá na spravedlivé i nespravedlivé. V tom vidí Ježíš Boží dokonalost. A dodává, že takto vstřícně, ano milosrdně si máme počínat i my. I za to jsme před Bohem odpovědní. Vzpomeňme si na to, až budeme zas mít chuť někoho důkladně zkritizovat.